

Titel: Første Hovedafdeling.

Citation: "Første Hovedafdeling.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e47872/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

gjældende Ret hjemler for en vis Kreds af Tilfælde, uden at der foreligger et saadant Grundlag, (Udpantning samt Udfættelses- og Indfættelsesforretninger.)

Første Hovedafdeling.

Om Eksekution og Tvangsauktion.

Saaet efter den franske Ret som efter den nye Civilproceslov for det tydske Rige, der forlaavidt har optaget den hidtil kun i enkelte tydske Retsterritorier, navnlig det rhiniske og det hannoverske, bestaaende Ordning, er Tvangsmyndighedens Udøvelse for en væsentlig Del henlagt til en underordnet Betjent (huissier, Gerichtsvollzieher), som ikke har nogen Jurisdiction og ikke forudsættes at være Jurist. Han handler vel under et almindeligt Tilsyn af Retten; men naar kun det fornødne Eksekutionsgrundlag haves tilstede, iværksætter han selvstændigt og paa egen Haand efter Retstrentens Forlangende de eksekutive Handlinger uden Hensyn til, at der fra Domsældtes Side fremsættes Indvendinger. Hvis denne skal kunne standse Eksekutionen, maa han forevise et Inhibitorium fra en Ret, og det er altsaa for Retten, at han, for at opnaa Udfættelsen af et saadant Inhibitorium, maa fremkomme med sine Indsigelser mod Eksekutionen, hvorimod Eksekutionsbetjenten ikke kan tage disse Indsigelser under Paasjendelse. Naar Eksekutionen er færdig, foretager eller foretaar derefter den samme Betjent forauktioneringen af det Gods, hvori der er gjort Eksekution, forlaavidt det ikke er fast Gjendom. Eksekution i faste Gjendomme og deres forauktionering (den saakaldte Subastation) forestaaes derimod af Stedets Ret (Enkeltdommeren).

Som det vil sees (§ 437), har Udfættet ikke foreslaaet en saadan Ordning indført her i Landet, men det har bevaret den gjældende Rets Regel, hvorefter Eksekutioner foretages af en med Jurisdiction udrustet Embeddmand, Kongens Foged, der er i Besiddelse af de Egenkaber, som udfordres for at være Dommer. Man har nemlig ikke kunnet finde det tvivlsomt, at denne Ordning, hvor

isvrigt Betingelserne for den ere tilstede, frembyder væsentlige Fordele fremfor det i de ovennævnte Lovgivelser fulgte System. Hvis man overdrager Udfættelsen af Eksekutioner til en underordnet Betjent uden Jurisdiction, maa der enten opstilles den Regel, at denne Betjent skal fravige Forretningen, saasnart Domsældte overhovedet gjer nogen Indsigelse med dens Fremme, indtil Indsigelsen er paa-lysendt af Retten, eller ogsaa maa det, som efter hine Proceslove, være Reglen, at Forretningen ubetinget nyder Fremme uden Hensyn til de fremkomne Indsigelser. Men begge Ordninger medføre Ulemper, som derimod undgaaes, naar Eksekutor saaledes som efter vor gjældende Ret forsynes med Jurisdiction, saa at han strax paa Stedet kan paa-lysende de fremkomne Indsigelser og, hvis han finder dem ugrundede, fremme Forretningen. At Eksekutor er Ustand hertil, er en betydelig praktisk Fordel. Det hører nemlig, som betjendt, ikke til Sjældenhederne, at der fremkommer Indsigelser mod en Eksekution, selv hvor Grundlaget for denne er en Dom. Og vil man, som Udfættet i Overensstemmelse med vor tidligere Retsudvikling har foreslaaet, anerkende egentligt Hertiligt samt under visse Betingelser Pantebrev i fast Gjendom som Eksekutionsgrundlag (§ 435 2° og 3°), fremtræder det som særligt nødvendigt, at Eksekutor har Myndighed til at paa-lysende de forskjellige Indsigelser med disse Akters Gyldighed, som kunne fremkomme. Endelig maa endnu erindres, at Udfættet ligesom den gjældende Ret i visse Tilfælde (Udpantning samt Udfættelses- og Indfættelsesforretninger) hjemler Anvendelse af Tvangsmyndigheden til Rettighedens Gjennemførelse, uagtet der ikke foreligger noget af de ny nævnte Grundlag og saaledes er en endnu nærmere liggende Mulighed for Indsigelsers Fremkomst.

Det fortjener ogsaa at bemærkes, at der i senere Tider i Frankrig har høvet sig Stemmer mod den ovenfor beskrevne Ordning, f. Ex. Regnard, idet man har foreslaaet at henlægge Eksekutionens Udførelse til Færdedommerne. Paa den anden Side har vel, som ovenfor bemærket, den nye Civilproceslov for det tydske Rige, om end med nogen Lempling,

indført den rhinske Rets Gerichtsvoelgieher-Institut i hele Riget, et Strid, der i Lovudkastets Motiver erklæres at ville blive af ikke ringe Betydning for Retsforfølgingens Fremme. Men naar denne Ordning er bleven reelt saameget i Lyssland, bænger dette sammen med den uheldige Maade, hvorpaa Tvangsmyndighedens Udøvelse var ordnet efter den hidtil i en stor Del af Lyssland gjældende Ret. Thi det var sædvanligt, at Dommens Execution foretoges af den Ret, som havde afsagt Dommen; det var altsaa denne Ret, til hvilken Domhaveren maatte henvende sig med sin Executionsskage, og som derefter, naar den havde besluttet Executionen, beførgede den udført ved et Bud, der kun var et rent mekanisk Redskab for Retten og altsaa ingen Ting kunde foretage paa egen Haand. I Sammenligning med denne Ordning betragte Motiverne til Udkastet til Civilprocessloven for det tyffe Rige Executionens Henlæggelse til en paa eget Ansvar handlende, skjønt ikke med Jurisdiktion forsynet, „Gerichtsvoelgieher“ som et Fremstrid, og fremhævede, at der herved gives Domhaveren Udflugt til en viskommere Tvangsansvendelse, idet Gerichtsvoelgieher under Holsten af sit Ansvar og med sin mere selvstændige Stilling vil kunne klare sig i mange Tilfælde, i hvilke et blot Retsbud ikke vilde kunne bringe Sagen til Ende, og idet overhovedet en større Hurtighed i Tvangsansvendelsen vil opnaaes. Disse Grunde kunne ikke efter vore Forhold være af nogen Betydning. Den Omstændighed, at Executor hos os er udrustet med Jurisdiktion, bevæger, at der ikke sker noget Bud paa den fornødne Hurtighed i Tvangsansvendelsen, og over Mangel paa pligtmæssig Energi eller over partisk Venkenhed hos vore Højder som Executorer har man aldrig hørt klage. Det turde derimod netop være en Fordel, at man af Højden, som jo er Underdommeren selv, langt snarere end af en underordnet Betjent, der ikke kan forbudt at staa højt i Dannelsen, tør vente, at han som Executor vil vise en passende Taal og Humanitet, hvor en saadan maatte være paa sin Plads, og at han ved sin hele Stilling efter Omstændighederne vil kunne forebygge altsor henstandsige Anvendelser af Tvangsmyndigheden, som, om end strengt taget lovlige,

dog maa ansees for lidet onstelige. I Frankrig vælger Domhaveren selv sin huissier, og herpaa sættes der megen Pris, fordi man mener, at vedkommende huissier under denne frie Konfurrence vil være mere ivrig efter at tilfredsstille Domhaveren og fæste ham dyldstgjorelse. Hos os vilde man vistnok snarere søle sig frekstedt ved denne Taale; man vil sikkert i den omhandlede Henseende ligesom hidtil finde en tilstrækkelig Garanti deraf, at Executioner henlægges til Underdommeren som Højed, og det vil efter den almindelige Tankemaade hos os snarere blive anset for en Fordel, at Executor er en Mand, af hvem man, naar Omstændighederne tale derfor, kan vente et vist Maadehold. Endnu bemærkes, at Civilprocessloven for det tyffe Rige ikke har turdet overlade en Gerichtsvoelgieher Afgjorelsen af, om Dommen er i Executionsskand, navnlig med Hensyn til, om Retsmidler ere bragte til Anvendelse mod den eller ikke, og derfor foreskriver, at Domhaveren, forinden der kan foretages Execution, maa erhverve en Ejgibilitetsattest. Om denne Attest maa han da henvende sig til Retskrivaren ved den Ret, som har afsagt Dommen i første Instans, eller efter Omstændighederne til Retskrivaren ved Appellinstansen. Indførelsen af en saadan Ordning og de dermed forbundne Omkost og udgaaes, naar Executionerne henlægges til Højden, til hvem det kan betros at afgjøre alle Spørgsmaal om Ejgibilitetens Indtræden ligesaa vel som alle andre Tvistigheder, der maatte opstaa under Forretningen. Ligesledes vil der i det følgende (sfr. de Side 192—193 fremsatte Bemærkninger til § 451) blive gjort opmærksom paa endnu et Forhold, ved hvis Ordning det vil vise sig forbundet med ikke uvæsentlige praktiske Fordele, at Executionen foretages af en med Jurisdiktion forsynet Embedsmænd.

Ligesom man efter det Anførte har maattet anse denne Ordning for den i sig hensigtsmæssigste, saaledes turde det ogsaa være den, der bedst stemmer med Sagens Natur, idet Execution, og Tvangsansøgning lægges som hørende til Retsforfølgingen efter deres Væsen nærmest maa ansees for judicielle Akter, og endelig er den Betragtning blevet anset for afgjørende, at der i al

Bald ikke er nogen Grund til at opgive den tilsvarende Ordning af dette Forhold, medmindre derved kunde opnåes væsentlige Fordele. Som en saadan er det vel blevet anført, at man ved at fritage Underdommerne for de heromhandlede Forretninger vilde kunne opnåe nogen Fremskridt i deres Antal; men saalænge mange andre judicielle Forretninger, f. Ex. den kriminelle Forundersøgelse og Skifteforvaltningen, maa henlægges til Underdommerne, vil det væsentlig blive andre Faktorer, navnlig de lokale Forhold og især Afstands-hensynet, som maa blive bestemmende for, hvor stort deres Antal bør være, og den Omstændighed, at Eksekution henlægges til andre Funktionærer, vilde ikke faae nogen væsentlig Indflydelse i saa Henseende.

Den gjældende Ret henlægger, som bekendt, ikke Forretningen af det efter Udlaget følgende eksekutive Skridt, Tvangsauktionen, til Fogden, men til Auktionsdirektøren. Denne Ordning, som vistnok staar i Forbindelse med, at ogsaa frivillige Auktioner hos os betragtes som judicielle Akter, er ufsendt i de fleste fremmede Lovgivelser. Disse betragte i Almindelighed Udlaget og Tvangsauktionen som en Enhed og henlægge derfor Afholdelsen af sidstnævnte til samme Myndighed, som har foretaget de første eksekutive Skridt. Da man i nærværende Udsnit er gaaet ud fra, at de Auktioner, der ikke ere Tvangsauktioner, ikke fremtidig skulle vedblive at være judicielle Handlinger (se den Side 210 ff. givne Udvikling af dette Spørgsmaal), er det anset for hensigtsmæssigt ogsaa hos os at simplificere det hele Forhold ved at henlægge Tvangsauktionens Afholdelse til den Foged, der har foretaget Eksekutionen (§ 497), en Forandring, som tværtimod ikke har udøvet nogen videre Indflydelse paa Reglerne om Tvangsauktion.

I nærværende Udsnit, navnlig den Del af samme, som handler om Eksekution, har Udsagnet i Medbetænkning til, hvad der er Tilfældet i de foregaaende Udsnit, som indeholde Reglerne om Domsbehandling, i væsentlige Punkter kunnet bygge paa den gjældende Ret som Grundlag. Medens nemlig Gjennemførelsen af Mundtligheds- og Umiddelbarhedsprincipet for Domsfogernes Bed-

kommende har maattet føre til en fuldstændig Omdannelse af det hele Proces-system, ville Reglerne om Eksekution og Tvangsauktion og Proceduren under disse Retshandlinger ikke i nogen meget væsentlig Grad paavirket af disse Principers Gjennemførelse. Thi at Bevisførelsen efter det nye System endeligt vil faae et mere umiddelbart for en Ret, som uden Appel paastender Bevispergamaalet medfører vel, at en egentlig Bevisførelse ved Vidner, Eyn og Ejsyn og Parternes personlige Afhøring i Reglen ikke kan ske for Fogden. Men paa en meget lignende Maade stiller Forholdet sig efter den gjældende Ret. Om der end efter denne ikke principielt er Noget til Hinder for, at Vidneforklaringer og Eynforretninger henlægges for Fogden til Oplysning om omstændede Fakta, finder Saadant i Virkeligheden næsten aldrig Sted og kan i Almindelighed ikke finde Sted, fordi slige Beviser ikke faaes paa rede Haand og Udørelse til deres Tilvejebringelse ikke kan faaes; det er saaledes i Reglen først under Appellen, at der bliver Tale om en egentlig Bevisførelse, og Partene have derfor en uindskrænket Afgang til under Appellen af Eksekutionsforretninger og Tvangsauktioner at fremkomme med Hyt. Derved, at Udsagnet allerede af Hensyn til Umiddelbarhedsprincipet regelmæssig maa henlægge Bevisførelsen til Appellen, indføres der altsaa i Virkeligheden ikke noget Nyt. Medens Forhandlingerne for Fogden efter det Anførte faae ukerørte af Umiddelbarhedsprincipet, vil dette Princip derimod i sædvanlig Udstrækning komme til Anvendelse i Appellinstansen, forsaavidt ikke det imod Forretningen anvendte Retsmiddel er Besværing, hvorom nærmere nedenfor. Hvad dernæst angaar Mundtlighedsprincipet, har dettes Gjennemførelse med Hensyn til Forhandlingerne for Fogden vel ført til enkelte nye Regler og Afvigelser fra den gjældende Ret, se saaledes § 483; men paa Grund af den hele Procedures Simplicitet og den summariske Karakter, som altid maa blive dens Hovedkarakter, ville Reglerne om Proceduren findes at være af forholdsvis ringe Omfang og Betydning, og den omtalte Principforandring har derfor ikke kunnet udøve nogen mærkelig Indflydelse paa Reglernes Indhold.

Naagtet man saaledes for dette Afsnits Vedkommende i det Naentilgaaende har funnet bygge paa den gjældende Rets Grundlag, vil det imidlertid findes, at dets enkelte Bestemmelser ikke lidet afsige fra de nævnte. Dette gjælder dog i mindre Grad om den Del af nærværende Afsnit, der handler om Eksekution (Kap. I—III), idet de Forandringer i den ældre Ret, hvorom Kommissionen paa dette Omraade havde stillet Forslag, for en stor Del allerede bleve optagne i Konfusionsloven af 25de Marts 1872 samt Lov om Udpantning og om Udlæg uden Grundlag af Dom eller Forslag af 29de Marts 1873. Af nye Bestemmelser, der særligt angaa Eksekution, skal kun fremhæves, at Udsættelse har forladt den i den nævnte Lov (Art. 6te April 1842) anerkendte Grundfæstning, at Eksekutionen af Domme, der gaa ud paa Forretningen af en Handling, i Reglen skal ske ved Inddrivelsen af en i Dommen fastsat daglig eller ugentlig Kuffert, og ifødet derfor opstillet den i flere flere Lovs antagne Regel, at saadanne Dommes Eksekution skal ske derved, at Domhaverens Interesse i Dommens Ofterkommelse anslaaes i Penge, og at Vedrægsbeløbet derefter inddrives (§ 451), en Forandring, som endvidere har haert til Folge, at Gjældsfaengsel efter Udsættelse i det Hele er bortfaldet som Eksekutionsmiddel. Mere indgribende ere de Afvigelser fra den gjældende Ret, som Udsættelse indeholder paa Tvangsauktionens Omraade (Kap. IV). Udsættelse har nemlig her efter flere fremmede Lovgivingers Exempel gennemført den Hovedgrundfæstning, at Tvangsauktionen saavidt muligt skal være en Dypjorelse, som omfatter alle dem, der ere interesserede i den eller de bortsolgte Ting, medens det nu er Reglen, at enhver Auktionsretsvirent kun i nævnte Retsforretning paa sine egne Vegne (jfr. Art. 11te September 1833 § 1 i Slutningen), hvorfor de øvrige i Tingens Interesserede paa den ene Side have Valget imellem, om de under Forretningen ville forholde sig aldeles passive, eller om de hver for sig ville indlede en jævnfærdig med Retsvirentens gaaende selvstændig Forretning, men paa den anden Side ogsaa ere indskrænkede enten til det ene eller det andet af disse Alternativer uden at

have noget Krav paa at deltagiggøres i den af Retsvirenten foretagne Forretning. Som en Afvigelse fra den bestaaende Ret, der er særlig for Eksekution og Tvangsauktion, skal endelig anføres, at Udsættelse, overensstemmende med det i Domslaget fulgte Retsmiddel-system, opstiller en dobbelt Form, hvorunder Højesterets Afgjorelser kunne indbringes til højere Rets Prøvelse, nemlig ved Siden af Paaante i egentlig Forstand Besværing til højere Ret (Kap. V.), hvilket sidste Retsmiddel der paa Højesteretsforretningens Omraade er givet Anvendelse overalt, hvor Kisten alene angaar de processuelle Betingelser for Forretningen eller den ved samme brugte Fremgangsmaade.

Kapitel I.

Allmindelige Betingelser for Eksekution.

§ 435 gives en Oversigt over de Grundlag, i Genhold til hvilke Højden kan stride til Anvendelse af Tvangsmyndigheden. I saa Henseende fastsætter Udsættelse, overensstemmende med den gjældende Ret, at Eksekution kan ske paa Grundlag af:

1) Domme og Kjendelser, affaagte af lovligt bestaaende Domstole i Riget saavel som af andre indenlandske Myndigheder, der efter Lovene ere besejdede til at affige retsigelige Kjendelser. Ved disse sidste Udtryk sigtes der f. Ex. til Landvæsen- og Overlandvæsenkommissioner, jfr. Lov 30te Decbr. 1858 § 25;

2) Forslag, indgaaede for de i Riget lovlig bestaaende Forslagskommissioner, Retter eller Forretninger, for de sidstnævntes Vedkommende dog kun, forsaavidt det ved Lovgivingen er dem paalagt at mægle Forslag i saadanne Tilfælde, saavel som for Landvæsenkommissioner og andre Myndigheder, om hvilke Lovene bestemme, at de for dem affattede Forslag skulle kunne eksekveres.

Endelig nævner § 435, næst i sidste Stykke at henviser til de i nærværende Afsnits 2den Hovedafdeling fastsatte Regler om Udpantning samt om de saakaldte Udsættelses- og Indsættelsesforretninger uden foregaaende Lovmaal og Dom, som Grundlag for Eksekution:

3) i Hingstærste Pantebreve, hvorved